

Klinisk Etikkomite Helse Stavanger HF

Årsmelding 2022

Klinisk Etikkomite, Helse Stavanger

Komiteen har i 2022 bestått av følgende medlemmer:

Jone Schanche Olsen, overlege, Klinikk for psykisk helsevern, leder (sluttet januar 2022)

Jannicke Horjen Møller, anestesilege, Klinikk A. Leder.

Anne Katrine Bergland, overlege, Mottaksklinikken

Marianne Secher, brukerutvalget, Helse Stavanger HF

Rabia Yildiz, ass avdelingssykepleier, Klinikk for psykisk helsevern, voksne (sluttet mars 2022)

Bente Rossavik, Fagsjef for sykepleietjenesten kirurgiske fag

Ina Trane, juridisk rådgiver, FFU

Annbjørn Bø Sørhus. Kreftsykepleier ABK

Johannes Hendrik Langeveld, psykologspesialist, klinikk psykisk helsevern

Helene Lund, fagutviklingssykepleier, AMK-Prehospital klinikk

Heidi Smith, lege i spesialisering, barneklubben (sluttet oktober 2022).

Øivind Alexis Lundh, sykepleier AMC2, klinikk psykisk helsevern (fra mai 2022)

Inger Emilie Værland, fagutviklingssykepleier, barne og ungdomsklinikken (fra mai 2022).

Berit Torgersen Skiftun, brukerutvalget, Helse Stavanger HF (fra oktober 2022).

Helge Hansen, sykehusprest, Seksjon prestetjeneste, etikk og livssyn, FFU(sekretær).

Samles en mandag i måneden fra kl. 12:00-14:00

Komiteens mandat

Klinisk etikkomité skal:

- Bidra til økt etisk bevissthet og kompetanse om verdispørsmål knyttet til pasientbehandling
- Bidra til økt forståelse av forholdet mellom klinisk-etiske problemstillinger og spørsmål knyttet til ressursbruk og prioriteringer i helseforetakene
- Bidra til at pasienter og pårørende blir godt ivaretatt i møte med spesialisthelsetjenesten
- Bidra til økte ferdigheter i å identifisere, analysere og avklare etiske problemer og dilemmaer
- Stimulere til systematisk etisk refleksjon og bistå i drøfting av konkrete etiske utfordringer før og/eller etter at beslutninger tas
- På forespørsel gi råd om hvordan konkrete etiske problemer kan løses
- Være åpen og ikke-diskriminerende i livssynsspørsmål
- Bidra til virksomhetenes kvalitetsarbeid

Sammensetning:

- KEK skal ha leder og sekretær
- KEK skal være bredt tverrfaglig sammensatt og skal ha med kliniske beslutningstakere
- KEK bør som minimum ha en brukerrepresentant som medlem
- KEK bør ha medlem med kompetanse i medisinsk etikk
- KEK bør ha medlem med helserettlig kompetanse

Mandat (forts.)

Organisering, oppnevning og økonomi:

- KEK skal være frittstående og uavhengig
- Medlemmene av KEK oppnevnes av direktøren for helseforetaket
- Leder og medlemmer oppnevnes for 3- 4 år av gangen med mulighet for forlengelse
- KEK skal sikres nødvendige ressurser og ha et eget budsjett
- Leder og sekretær må sikres rammer som gjør det mulig å ivareta arbeidet innenfor vanlig arbeidstid ved frikjøp / fristilling av annet arbeid
- Medlemmene må sikres rammer for å delta i arbeidet og skal ha ressurser for å kunne tilegne seg nødvendig kompetanse i klinisk etikk

Arbeidsform:

- Alle kan henvende seg til KEK
- Behandling av saker skal som hovedregel skje med basis i anonymiserte pasientopplysninger. Ved fravikelse fra hovedregelen om anonymisering, må det innhentes samtykke fra pasienten før saken fremlegges for KEK, jf. helsepersonelloven § 22. Medlemmene i KEK har taushetsplikt om personidentifiserende opplysninger (eller helseopplysninger) de får adgang eller kjennskap til som medlem av komiteen. Deltakere i KEK som ikke omfattes av helsepersonelloven (for eksempel jurist og brukerrepresentant) bør underskrive taushetserklæring
- Komiteen bestemmer selv møtehyppighet og arbeidsform innen mandatets rammer, men komiteen skal ha mulighet for å samles på kort varsel i hastesaker
- Komiteen skal skrive referater
- Komiteen skal skrive årsrapport
- Komiteens arbeid skal jevnlig evalueres iht gjeldende rutiner for evaluering i helseforetakene

Saker til klinisk etikkomite

- Klinisk etikkomite ved Helse Stavanger HF skal være et forum der ledelsen, ansatte og pasienter kan drøfte klinisk etiske problemstillinger knyttet til sykehusets kliniske virksomhet. Klinisk etikkomite skal være en beslutningsstøtte i diskusjon av vanskelige etiske problemstillinger i tilknytning til pasientbehandlingen (fra mandatet).

Statistikk 2022:

- Antall møter i komiteen: 10
- Antall saker til komiteen:7.
- (2 fra somatikken, 4 fra psykisk helsevern, 1 foretaksovergrepene).
- Etikkseminar på SUS: 2
- Internseminar: 2

For å strukturere drøftingene bruker komiteen en 6-trinns refleksjonsmodell, utviklet ved Senter for Medisinsk Etikk ved Universitetet i Oslo:

Hva er de etiske problemstillingene?	Hva er fakta i saken?	Hvem er berørte parter og hva er deres syn?	Hvilke verdier aktualisere?	Hvilke lover / retningslinjer aktualisere?	Hvilke handlingsalternativ finnes?
--------------------------------------	-----------------------	---	-----------------------------	--	------------------------------------

SME-modellen

KEK forstår etisk drøfting som en systematisk demokratisk verdisamtale om et etisk dilemma. En samtale som stimulerer et mangfold av perspektiv og leder til handlingsalternativ. Komiteen har både prospektive og retrospektive etiske drøftinger. KEK ønsker å arbeide aktivt og kontinuerlig for å identifisere og bygge ned tersklene for å ta inn saker til komiteen.

På den neste siden er det utvalgte eksempler på etiske dilemmaer som KEK har drøftet dette året:

Etiske dilemmaer i KEK:

- *Bør Helse Stavanger HF fortsette å være på Facebook og Instagram?*
- *Bør fars handlinger og valg gå foran pasientens rettigheter og helsepersonells plikter?*
- *Bør familie som ringer inn få helseinformasjon om sin far, når hen ikke er oppført som nærmeste pårørende i Dips?*
- *Bør avvergeplikten gå foran taushetsplikten?*
- *Bør helsevesenet se og akseptere at familien bruker skjult tvangsmedisinering?*

Etikkseminarer på SUS

Komiteen skal delta aktivt i etikksatsingen i Helse Stavanger HF og bidra til bevisstgjøring om etiske problemer knyttet til ressursbruk og prioritering (mandat)

Seminarene er en mulighet til å nå mange med et poengtert budskap.

Seminarene er på to timer, kl. 13:00-15:00, og det er rundt 100 stk. som pleier å komme på seminarene.

KEK ønsker å understøtte all god etikkrefleksjon og praksis som skjer i organisasjonen. I forhold til seminarene vil KEK ta opp tema som oppleves nære og aktuelle, både for de som jobber pasientnært i klinikken og også ledelse i foretaket som i sin arbeidshverdag møter dilemmaer og verdikonflikter.

KEK: Etikkseminar-digitalt

17.
februar

«Diagnoser: Moral, makt og avmakt»

Kl. 13:00-15:00.

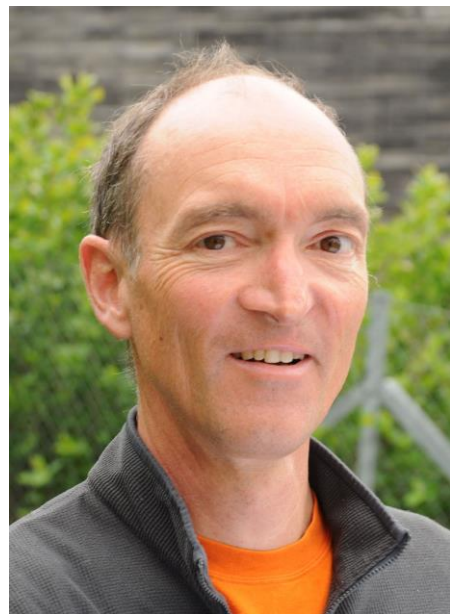

Foto: Anbjørg Kolaas

Bjørn Hofmann, professor i medisinsk filosofi og etikk ved NTNU Gjøvik og Universitetet i Oslo.

Foto: Helse Stavanger HF

Helle K. Schøyen.
Adm. direktør
Helse Stavanger HF

Foto: Anders Minge

Marianne Secher Hansen.
Klinisk etikkomite og Brukerutvalget,
Helse Stavanger HF

KEK: Etikkseminar

1.
desember

Behandlingsbegrensning - Når nok er nok.

Kl. 13:00-15:00.

Aulaen. 2. etg.
Sydbygget

Foto: Svein Lunde, SUS

Eldar Søreide. Dekan, Det helsevitenskaplige fakultet, Universitetet i Stavanger

Foto: Privat

Åse Vikesdal Svilosén
Seksjonsoverlege ABK

Foto: Privat

Målfrid Holmaas Bjørgaas.
Overlege Palliativt senter/ABK

Åpent for alle. Ingen påmelding.

Etikkseminar: Når nok er nok

Behandlingsbegrensning

INTERNT DAGSSEMINAR på SUS 23. mai

Samtale i KEK rundt rolleforståelse, ressurser og strategi.

Hva er KEK sitt mandat, og hvordan forstår KEK sin rolle og funksjon i Helse Stavanger HF? Hvilke ambisjoner skal KEK ha i tiden fremover?

Samtale knyttet til pågående GAP analyse og hvordan denne skal tas videre.

KEK vil jevnlig se på denne analysen, og bruke den som et strategisk verktøy. Hvordan gjør KEK seg gjeldende, og hva er ambisjonene for arbeidet? Hvordan er balansen mellom det klinisk nære og det vi kan kalle *etiske dilemmaer i nøkkelprosser* i foretaket? Videre samtalte KEK om forholdet mellom ambisjoner og tilgjengelige ressurser.

Media og helsevesenet- dilemmaer og verdier. Hva styrer vinklinger, veivalg og prioriteringer?

Stavanger Aftenblad stilte med konstituert debattredaktør Harald Birkevold, redaktør i Stavangerseksjonen Janne Hagen, og journalist Pernille Filippa Pettersen.

Kommunikasjonsdirektør Helga Strand Vestbø gav respons på innlegget til Stavanger Aftenblad. Så ble det åpnet for samtale.

INTERNT DAGSSEMINAR på SUS 31. oktober

Møte med Pasient og brukerombudet i Rogaland.

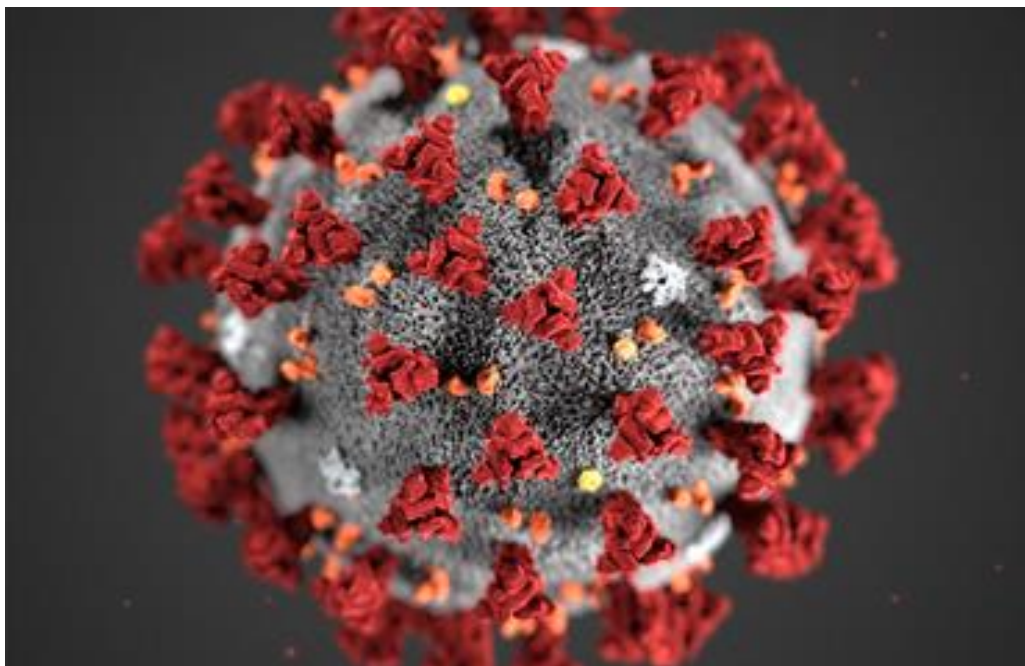
Pasient- og brukerombud Gro Snortheimsmoen Bergfjord og seniorrådgiver Marit Hes
Orientering og samtale. *Hvor trykker skoen?*

Dette ble et viktig møtepunkt for å informere hverandre om rolleforståelse og bruksom

Orientering om ny prosedyre for begrensnig av livsforlengende behandling.
Gjennomgang og samtale.

Det er verdifullt at komiteen kan bruke en hel dag til samtale og refleksjon.

KEK og Covid 19

KEK har forsøkt å være særlig oppmerksomme på verdikonflikter og dilemmaer i helseforetaket, knyttet til situasjonen rundt Covid 19. Dette har kontinuerlig vært en del av samtalene i KEK, og noen saker har også vært direkte knyttet til Covid 19.

KEK og undervisning

Medlemmene i KEK benyttes i klinikken til ulike undervisningsoppdrag. Eksempler på dette er:

Presentasjon av KEK og KEK sin arbeidsmåte (SME-modellen).

Grunnlagsetikk og medisinsk etikk.

Etisk refleksjon basert på case.

KEK har merket pågang i undervisning etter at de nye læringsmålene i Lis-utdanningen er kommet.

KEK vil arbeide for å styrke den etiske refleksjonen i hele foretaket, og ser også dette som en del av det kontinuerlige kvalitetsarbeidet i foretaket.

Rammer og ressurser:

KEK sitt budsjett ligger innenfor seksjon prestetjeneste, etikk og livssyn.
Alle som ønsker kurs og kompetanseheving i KEK har fått mulighet til dette.

Sekretær i KEK er frikjøpt i 20% til å utøve sekretærfunksjonen i komiteen. Arbeidet her er knyttet til innkallinger, referater, drøftingsnotater, kontakt med avdelinger om forberedelse av innmeldte saker, oppdatere KEK på ressurser fra Senter for medisinsk etikk fra UIO, og arbeide for at KEK og etisk refleksjon kan gjøre seg gjeldende i så stor grad i hele organisasjonen.

KEK ønsker å være relevant og tilgjengelig for hele Helse Stavanger HF. Det innebærer at komiteen kan ta imot en bredde av saker, både de mer pasientnære erfaringene i klinikken, men også mer overordnede prinsipielle emner knyttet til dilemmaer og prioriteringer på organisasjonsnivå.

Faglig påfyll

Senter for medisinsk etikk (SME), ved Universitetet i Oslo, har ansvaret for nasjonal koordinering og fagutvikling av de kliniske etikkomiteene (KEK). Det betyr at SME bistår komiteene og tilbyr kompetanseutvikling. I tillegg arbeider SME med erfaringsutveksling, kvalitetssikring og forskning. I 2022 deltok flere fra KEK, Helse Stavanger på arrangement i regi av SME:

- **Nasjonalt høstseminar for KEK i spesialisthelsetjenesten. 4 stk.**
- **Introduksjonskurs for nye medlemmer i KEK. 2 stk.**

Det er verdifullt at medlemmene får faglig påfyll. På den måten settes de i stand til å fylle rollen i KEK på best mulig måte. Det er et godt engasjement i KEK for å dra på kurs og konferanser.

Ta kontakt med KEK!

Opplever du etiske dilemmaer som del av din arbeidshverdag?

Ta kontakt med Klinisk Etikkomite, Helse Stavanger. Kontaktpersoner:

Leder: Jannicke Horjen Møller: jannicke.horjen..moller@sus.no

Sekretær: Helge Hansen: helge.hansen@sus.no

For mer informasjon om KEK:

Se KEK sin hjemmeside på intranettsiden på Pulsen.

